

حقوق زن

صَلَّى اللهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ

از دیدگاه سیره نبوی

نوشته: دکتر احمد بن عثمان المزید

ترجمه: مرکز مطالعات اندیشه و دعوت اسلامی - افغانستان

پایگاه جامع دینی و خبری اهل سنت ایران

@avayesunnat

avayesunnat.com

avayesunnat@gmail.com

www.aparat.com/avayesunnat

آوای سنت

بسم الله الرحمن الرحيم

حقوق زن از دیدگاه سیره نبوی ﷺ

نوشته: دکتر احمد بن عثمان المزید

ترجمه: مرکز مطالعات اندیشه و دعوت اسلامی - افغانستان

بدیهی است که زنان نیم جمعیت جامعه را تشکیل می دهند و نیم دیگر نیز از همین زنان متولد شده است، پس به تعبیری زنان کل جامعه هستند. اگر در عصرهای قدیم و گذشته به حق زن ظلم شد، حقوقش پایمال گشته و به کرامتش توهین شد؛ اما پیامبر

اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ از زنان دفاع کرده و به یاری شان همت کرد و چنان حقوقی برایشان به ارمغان آورد که شاید خوابش را هم نمی دیدند.

رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ به محبت، وفاداری، ترحم، گذشت و چشم پوشی میان زن و شوهر اکیداً توصیه کرده است، تا اساس خانواده بر پایه های مستحکمی استوار گردد و هیچ تندباد مشکلات و نارسایی ها نتواند ریشه اش را بگند و یا پایه هایش را به تزلزل در آورد. چنانچه خداوند متعال نیز فرموده است:

﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾ [نساء: ۱۹]؛ (و با آنها بطور شایسته رفتار کنید). لفظ «معروف» واژه ای جامع است که همه خیر، نیکی، احسان، لطف، مهربانی و رحمت را شامل می شود.

پیامبر ﷺ فرمود: «اتقوا الله في النساء، فإنكم

أخذتموهن بأمان الله واستحللتم فروجهن بكلمة الله»؛^۱

(در رابطه با زنان از خدا بترسید، شما آنان را به امان خدا (به همسری) گرفته‌اید و شرمگاه‌شان (همبستری با آنان) را با کلمات خداوند (نکاح صحیح و شرعی) برای خود حلال کرده‌اید).

همچنین پیامبر ﷺ طبیعت و سرشت زنان را معرفی کرده و اشاره می‌کند که ممکن است (بنابر مقتضای طبیعت انسان) از آنان اشتباهاتی سر بزنند، به همین خاطر وصیت کردند: «استوصوا بالنساء خيراً»؛^۲ (با زنان به نیکی و خیر رفتار کنید).

۱- مسلم (۲۱۳۷).

۲- بخاری (۴۷۸۷) و مسلم (۲۶۷۱).

و نیز فرمود: «خیرکم، خیرکم لأهله وأنا خیرکم لأهلی»؛^۳ (بهترین شما کسی است که با همسرش از همه بهتر باشد و من بهترین شما هستم نسبت به همسر خود).
 و فرمود: «لا یفرک مؤمن مؤمنة، إن کره منها خلقاً رضی منها آخر»؛^۴ (هیچ مرد مؤمن بر زن مؤمن خشم و غضب نکند، اگر یک خصلتش را نپسندید، از خصلت و خوی دیگرش راضی می شود).

همچنین رسول اکرم صلی الله علیه و آله گناه ظلم کردن به زن را در حدیثی چنین بیان فرموده: «إن أعظم الذنوب عند الله، رجل تزوج امرأة، فلما قضی حاجته منها طلقها وذهب بمهرها»؛^۵ (بزرگترین گناه نزد خداوند عزوجل، گناه

۳- ترمذی (۳۸۳۰) و ابن ماجه (۱۹۶۷).

۴- مسلم (۲۶۷۲).

۵- حاکم (۲۷۴۳).

مردی است که زنی را به همسری بگیرد و پس از رفع قضای حاجتش از او، طلاقش دهد و مهریه اش را نپردازد).

رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بهترین الگو و نمونه در نرم خوئی و حسن معاشرت با همسران خود بود. ایشان باری به ام المؤمنین عائشه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فرمود: «من حالت خشم و حالت خوشی ات را می دانم». عائشه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا گفت: چگونه می دانی؟ فرمود: «تو اگر از من خشنود باشی می گویی: قسم به پروردگار محمد و اگر ناراحت باشی می گویی: قسم به پروردگار ابراهیم». عائشه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا گفت: بلی همینطور است، من فقط ذکر نام شما را ترک می کنم.^۶ ببینید! رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ با این الفاظ نرم و احساسات لطیف با همسرانش رفتار می کند و

۶- بخاری (۵۶۱۴) و مسلم (۴۴۶۹).

همسرانش - خداوند از همه‌شان راضی باد - نیز همین‌گونه با ایشان تعامل می‌کردند.

در یکی از سفرها رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ با عائشه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا مسابقه دویدن گذاشت، عائشه رَضِيَ اللهُ عَنْهَا می‌گوید: یک بار با پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مسابقه گذاشتیم و من برنده شدم، البته زمانی بود که من سبک وزن بودم؛ اما بار دیگر چون وزن من کمی بالا رفته بود، ایشان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ برنده شد و فرمود: «این در مقابل آن».^۷

و نیز پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ کسی را که بر حق زنان تعدی کند را گناهکار شمرده و فرموده است: «اللهم، إني أخرج حق الضعيفين: اليتيم والمرأة»؛^۸ (خداوند، (تو) گواه

۷- ابوداود (۲۲۱۴) و مسند احمد (۲۵۰۷۵).

۸- ابن ماجه (۳۶۶۸) و مسند احمد (۹۲۸۹).

باش) که من در حق این دو ضعیف (بسیار تأکید می‌کنم):
یکی یتیم و دیگری زن).

همچنان ایشان زنان را توصیه کرده که رضایت
شوهران خود را جلب کنند، چنانچه فرمود: «آیا شما
را از همسران بهشتی تان با خبر نکنم؟ گفتند: بلی ای
رسول خدا. فرمود: «کل ودود، ولود، إذا غضبت أو
أسيء إليها أو غضب زوجها قالت: هذه يدي في يدك لا
أكتحل بغمض حتى ترضى»؛^۹ (هر زنِ محبوب و فرزندزا
که اگر خشمگین شود و یا در حقش بدی شود و یا اگر
شوهرش خشمگین شود می‌گوید: این دست من در دست
تو است و خواب به چشمانم نخواهد آمد تا اینکه از من
راضی شوی).

۹- طبرانی (۱۷۴۳).

و نیز پیامبر ﷺ شوهران را توصیه فرمود که زنان خود را از نظر عاطفی اشباع کنند؛ چنانچه فرمودند: «وفي بضع أحدكم صدقة»؛ (یعنی برای مردان در همبستر شدن با زنان شان صدقه است). گفتند: ای رسول خدا، آیا کسی از ما شهوتش را برآورده می‌کند، آیا در این نیز پاداش است؟ فرمود: «أرأيتم لو وضعها في حرام، أكان عليه وزر؟ كذلك إذا وضعها في حلال كان له بها أجر»؛^{۱۰} (به من خبر بدهید، اگر شهوتش را در حرام برآورده کند آیا بر او گناه است؟ پس همچنین اگر شهوتش را در حلال برآورده سازد در برابر آن برایش اجر و پاداش است).

۱۰- مسلم (۱۶۷۴).

پیامبر اکرم ﷺ مرد را مکلف نموده که بر زن و فرزندان‌ش انفاق کند و این انفاق را بهترین صدقه بیان کرده است، چنانچه می‌فرماید: «دینار أنفقته في سبيل الله، ودینار أنفقته في رقبة، ودینار تصدقت به علی مسکین ودینار أنفقته علی أهلك أعظمها أجراً الذي أنفقته علی أهلك»؛^{۱۱} (از میان) دیناری که در راه خدا خرج کنی و دیناری که جهت آزاد کردن برده‌ای خرج کنی و دیناری که به مسکین صدقه دهی و دیناری که بر اهل و عیالت خرج کنی، دیناری که بر اهل و عیالت خرج کنی اجر و پاداشش بیشتر است).

و نیز فرمود: «إنك لن تنفق نفقة تبتغي بها وجه الله، إلا أُجرتَ عليها حتی ما تجعل في فم امرأتك»؛^{۱۲} (تو انفاق

۱۱- مسلم (۱۶۶۱).

۱۲- بخاری (۶۳۷۳) و مسلم (۱۶۲۸).

نمی‌کنی یک نفقه‌ای (صدقه‌ای) بخاطر خدا، مگر اینکه در برابر آن پاداش داده خواهی شد، حتی (خوراکی) را که در دهان همسرت می‌گذاری).

و فرمود: «ما أطعمت نفسك فهو لك صدقة، وما أطعمت ولدك فهو لك صدقة، وأطعمت زوجك فهو لك صدقة وما أطعمت خادمك فهو لك صدقة»؛^{۱۳} (هر آنچه به خودت طعام دهی صدقه است، و آنچه به فرزندت طعام دهی برای تو صدقه است و آنچه که به همسرت طعام دهی برای تو صدقه است و آنچه به خادم‌ت طعام دهی برای تو صدقه است).

و فرمود: «إن الرجل إذا سقى امرأته من الماء أجر»؛^{۱۴} (همانا مرد اگر به همسرش آب بنوشاند به او پاداش داده

۱۳- مسند احمد (۱۶۵۰).

۱۴- مسند احمد (۱۶۵۲۹).

خواهد شد). حضرت عرباض می گوید: من نزد همسرم آمدم و به او آب نوشاندم و این حدیث را که از رسول اکرم ﷺ شنیده بودم برایش بیان کردم.

این حقوق زن از دیدگاه پیامبر ما محمد ﷺ ، به ما نشان بدهید که چه کسی در گذشته و یا حال چنین حقوقی برای زن قائل شده است؟

***

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پایگاه جامع دینی و خبری اهل سنت ایران

آوای سنت

@avayesunnat

avayesunnat.com

avayesunnat@gmail.com

www.aparat.com/avayesunnat

اخبار

جهان اسلام

داخله
خارجے

اهل سنت ایران

بزرگان و علمای اهل سنت
فقه و شریعت
مذاهب اربعه
مناطق و مساجد اهل سنت
خطبه های نماز جمعه
عمومی

شبه قاره
آفریقا
آسیای مرکزی و قفقاز
شرق آسیا
آسیای جنوب غربی
عمومی

زن و خانواده

همسرداری

تربیت فرزندان

حقوق زنان در اسلام

چندرنگه ای

عکس
فیلم
صدا

گفتگو و مصاحبه

کتابخانه اهل سنت

آنته شبها

www.avayesunnat.com